

Sygn. akt XVII AmA 63/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Bogdan Gierzyński

Protokolant: sekretarz sądowy Ewa Naróg

po rozpoznaniu w dniu 20 stycznia 2014 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania Gminy R. w R.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

o nadużycie pozycji dominującej

na skutek odwołania Gminy R. w R.

od Decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 16 marca 2012 r. nr (...)

1. Uchyla zaskarżoną decyzję w całości;
2. Zasądza od Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na rzecz Gminy R. w R. kwotę 1377 zł (tysiąc trzysta siedemdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Bogdan Gierzyński

XVII AmA 63/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 marca 2012 roku, nr (...) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura we W. na podstawie art. 10 w zw. z art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego z urzędu orzekł:

I. uznał za ograniczającą konkurencję i naruszającą zakaz o którym mowa w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ww. ustawy praktykę nadużywania przez Gminę R. pozycji dominującej na lokalnym rynku zaspotrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, obejmującym obszar gminy R., polegającą na narzucaniu odbiorcom usług zbiorowego zaspotrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków uciążliwych warunków przyłączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, w wyniku których odbiorcy są zobowiązani do wykonania na własny koszt części robót nie stanowiących – co do zakresu – prac związanych z budową przyłącza, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy o zbiorowym zaspotrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, tj. budowy części sieci wodociągowej i kanalizacyjnej od granicy nieruchomości do miejsca wykonania włączenia i nakazał zaniechania jej stosowania;

II. na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosowanie do art. 33 ust. 6 tej ustawy Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nałożył na Gminę R. karę pieniężną w wysokości 8 757,

38 zł płatną do budżetu państwa za naruszenie art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, o którym mowa w pkt I sentencji decyzji;

III. na podstawie art. 77 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. z art. 80 tej ustawy postanowił obciążyć Gminę R. kosztami przeprowadzonego postępowania antymonopolowego i zobowiązać ww. przedsiębiorcę do zwrotu na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwoty 60 zł.

Przedmiotową decyzję w całości zaskarżyła powódka – Gmina R..

Zaskarżonej decyzji zarzuciła:

1. istotne naruszenie art. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. z art. 7 k.p.a. i art. 80 k.p.a. polegające na całkowitym pominięciu tych przepisów przy wydawaniu zaskarżonej decyzji w szczególności nie wyjaśnieniu, czy ograniczenie konkurencji, jak dopuszczone w oparciu o przepisy art. 15 ust. 4 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków i czy w związku z tym w ogóle stosuje się do skarżącego przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

2. istotne naruszenie treści art. 9 ust. 2 pkt 6) ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegające na dowolnym jego zastosowaniu i stwierdzeniu w zaskarżonej decyzji, że skarżąca Gmina nadużyła pozycji dominującej przez narzucenie uciążliwych warunków umów przynoszących jej nieuzasadnione korzyści, bez wskazania o jakie umowy, o jakie zapisy w tych umowach chodzi oraz jakie nieuzasadnione korzyści i w jakiej wysokości,

3. istotne naruszenie art. 77 k.p.a. polegające na sprzeczności zebranego w sprawie materiału dowodowego z treścią wydanej decyzji a w szczególności informacją Gminy R. z dnia 15.02.2012 r. (...), z której wprost wynika, że przyłączany fragment przyłącza, znajdującego się poza granicą nieruchomości stanowi własność podmiotu przyłączanego nie Gminy i remontami całego przyłącza w tym również znajdującego się na terenie nieruchomości podmiotu przyłączanego ponosi Gmina R. i że cała działalność Gminy związana z zaopatrzeniem w wodę i odprowadzeniem ścieków, jest działalnością deficytową, mocno dotowaną w interesie wszystkich mieszkańców Gminy R.,

4. naruszenie art. 7 i 80 k.p.a. poprzez nie wyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności dla rozstrzygnięcia w tej sprawie a zwłaszcza jakie konkretnie zostały narzucone przez Gminę odbiorcom usług uciążliwe warunki umów, jakich umów dotyczyły nadto jaką konkretnie Gmina R. odnosiła nieuzasadnioną korzyść na skutek nadużywania pozycji dominującej.

Powołując się na powyższe zarzuty powódka wniosła o:

1. zmianę zaskarżonej decyzji i stwierdzenie, że zachowanie Gminy nie narusza zakazu z art. 9 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ewentualnie uchylenie zaskarżonej decyzji w całości,

2. obciążenie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztami tego postępowania w tym zastępstwa procesowego według norm obowiązujących.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany – Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wniósł o oddalenie odwołania w całości oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych

Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Gmina R. jest jednostką samorządu terytorialnego i wykonuje swoje zadania m.in. poprzez gminne jednostki organizacyjne. Jedną z nich jest Zakład (...) w R., będący zakładem budżetowym. Na podstawie statutu Zakładu (...) w R. nadanego uchwałą Rady Gminy R., ww. zakład realizuje dostawy wody pitnej z gminnych zbiorczych urządzeń, eksploatuje, konserwuje i remontuje urządzenia wodociągowe, odbiera ścieki socjalno – bytowe z gminnych zbiorczych sieci kanalizacyjnych.

Gmina R., jako jedyny podmiot będący właścicielem i zarządcą całości sieci wodno – kanalizacyjnej posiada pozycję dominującą na rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków na terenie ww. gminy.

Uchwałą Rady Gminy R. z dnia 19 grudnia 2005 r. wprowadzony został Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków obowiązujący na terenie Gminy R..

Zgodnie z ww. regulaminem przyłączenie do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej odbywa się na wniosek osoby ubiegającej się o przyłączenie. Zakład (...) w R. po otrzymaniu wniosku określa warunki techniczne przyłączenia do posiadanej sieci (§ 15 ust. 1 i 2 ww. regulaminu). Warunkiem przystąpienia do wykonania robót przyłączeniowych jest wcześniejsze uzgodnienie dokumentacji technicznej z ww. zakładem. Przed zawarciem umowy Zakład (...) w R. dokonuje odbioru technicznego wykonanego przyłącza w formie protokołu, celem stwierdzenia czy zostały spełnione warunki techniczne (§ 15 ust. 4 ww. regulaminu). Warunkiem przystąpienia do wykonania robót przyłączeniowych jest uzgodnienie dokumentacji technicznej z Zakładem (...) w R. (§ 18 ust. 1 ww. regulaminu).

Po spełnieniu warunków technicznych i podłączeniu do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej zawierana jest umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków. Przy zawieraniu ww. umów Gmina posługuje się wzorcami umów. We wzorcach tych brak jest bezpośrednich zapisów dotyczących budowy infrastruktury wodociągowej oraz kanalizacyjnej w tym przewodu od granicy nieruchomości odbiorcy do miejsca włączenia do sieci oraz postanowień wskazujących, kto ponosi koszty związane z budową ww. infrastruktury (dowody: wzór umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, k. 36 – 37 akt postępowania wyjaśniającego, wzory umów o zaopatrzenie w wodę na cele budowlane, k. 40 – 41, 54 – 55 akt adm.).

Powyższy stan faktyczny jest co do zasady bezsporny pomiędzy stronami postępowania. Na podstawie posiadanych dokumentów nie budzi on wątpliwości Sądu. W związku z powyższym stan faktyczny w przedmiotowej sprawie został ustalony jak wyżej.

W tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie pomimo, że nie wszystkie podniesione zarzuty są zasadne.

Za bezzasadny należy uznać zarzut naruszenia art. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331), gdyż nie istnieje żadna norma szczególna która wyłączałaby stosowanie tej ustawy do usługi zbiorowego zaopatrywania w wodę i odprowadzania ścieków. Wyłączenia takiego nie zawiera również ustawa a dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 ze zm.), w szczególności jej art. 15 ust. 4. Przepis ten stanowi jedynie, że przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest obowiązane przyłączyć do sieci nieruchomość osoby ubiegającej się o przyłączenie nieruchomości do sieci, jeżeli są spełnione warunki przyłączenia określone w regulaminie, o którym mowa w art. 19, oraz istnieją techniczne możliwości świadczenia usług, a zatem odnosi się on jedynie do ciężącego na powodzie obowiązku publicznoprawnego. Zauważyć przy tym należy, że także art. 19 tej ustawy nie daje uprawnienia do wprowadzania do regulaminu, a tym bardziej stosowania w praktyce, rozwiązań naruszających bezwzględnie obowiązujące normy prawne, a w tym przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zasadny jest również zarzut naruszenia art.9 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Praktyka opisana w tym przepisie polega na nadużyciu pozycji dominującej poprzez narzucaniu przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści. Zarzut ten nie znajduje uzasadnienia w treści zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego , gdyż jej istotą jest dążenie dominanta do wprowadzenia do umowy postanowienia przynoszącego mu nieuzasadnioną korzyść , a równocześnie stanowiącego uciążliwość dla jego kontrahenta. Wskazania takiego warunku nie zawiera rozstrzygnięcie decyzji ani nawet jego uzasadnienie. Ustalenia, że „Gmina R. nie pokrywała kosztów budowy przyłączy na odcinku pomiędzy miejscem przyłączenia do istniejącej sieci a granica nieruchomości” oraz, że koszty te pokrywał podmiot przyłączany nie dają podstaw do stwierdzenia naruszenia zakazu określonego art.9 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, gdyż nie wynika z

tego, czy koszty te ponoszone były na podstawie jednej z klauzul umowy o przyłączenie, czy innej narzuconej umowy, czy też stanowiło wymuszone świadczenie nie wynikające ze stosunku umownego.

Podkreślić również należy, że istotą narzucenia jest działanie wbrew wiadomej woli drugiej osoby. Pozwany zaś nie wskazywał żadnych okoliczności świadczących o działaniu wbrew woli podmiotów przyłączanych.

Podkreślenia wymaga, że przedmiotem zarzutu zawartym w zaskarżonej Decyzji jest praktyka zdefiniowana art.9 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Nakładało to na pozwanego obowiązek wykazania wszystkich elementów hipotezy tej normy, a nie nadużycia pozycji dominującej w jakiegokolwiek postaci. Przepis art.9 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów odnosi się zachowania dominanta w zakresie kształtowania stosunków kontraktowych. Dla naruszenia tego przepisu nie jest konieczne osiągnięcie rezultatu w postaci zawarcia umowy, nie mówiąc już o osiągnięciu korzyści.

Z tego też względu, brak ustaleń po stronie pozwanego co do treści narzucanych klauzul oraz tego komu i w jakiej formie były narzucane czyni gołosłownym zarzut naruszenia art.9 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zwrócić również należy uwagę, że oceny uciążliwości warunku umownego można dokonać jedynie w kontekście całej umowy, a więc wszystkich świadczeń obydwu stron. W niniejszej sprawie jest to niemożliwe z uwagi na brak wskazania umowy, której postanowienie pozwany kwestionuje.

Z tych względów zaskarżoną Decyzję należało uchylić wobec braku podstaw do jej wydania (art.479⁵³ § 3 k.p.c.).

SSO Bogdan Gierzyński